

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΧΗΜΕΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
26 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

A1. α

A2. α

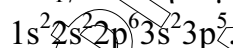
A3. δ

A4. δ

A5. 1. – Λ, 2. – Λ, 3. – Λ, 4. – Σ, 5. – Λ

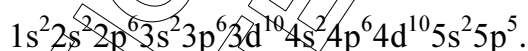
ΘΕΜΑ Β

B1. Ηλεκτρονιακή δόμηση ατόμου $_{17}\text{Cl}$ στη θεμελιώδη κατάσταση:

Συνεπώς το $_{17}\text{Cl}$ ανήκει στον τομέα p του Περιοδικού Πίνακα, στην 3^η περίοδο και στην VIIA ή 17^η ομάδα.

Ηλεκτρονιακή δόμηση ατόμου $_{53}\text{I}$ στη θεμελιώδη κατάσταση:

Συνεπώς το $_{53}\text{I}$ ανήκει στον τομέα p του Περιοδικού Πίνακα, στην 5^η περίοδο και στην VIIA ή 17^η ομάδα.

i) Η ηλεκτραρνητικότητα αυξάνεται από αριστερά προς τα δεξιά και από κάτω προς τα πάνω στον Περιοδικό Πίνακα. Άρα το $_{17}\text{Cl}$ είναι ηλεκτραρνητικότερο του $_{53}\text{I}$.

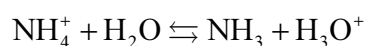
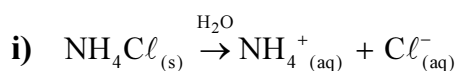
ii) Σε μία συγκεκριμένη ομάδα του Περιοδικού Πίνακα η ισχύς των οξέων αυξάνεται από πάνω προς τα κάτω, κατά την ίδια σειρά που αυξάνεται η ατομική ακτίνα του στοιχείου X που ενώνεται με το H. Συνεπώς το HI είναι ισχυρότερο οξύ από το HCl. Όσο ισχυρότερο είναι ένα οξύ, τόσο ασθενέστερη είναι η συζυγής του βάση. Συνεπώς η βάση I⁻ είναι ασθενέστερη από τη βάση Cl⁻.

iii) Το πιο ηλεκτραρνητικό άτομο, δηλαδή το χλώριο, «τραβά» εντονότερα το ζευγάρι ηλεκτρονίων του δεσμού O-H απ' ό,τι το ιώδιο. Το χλώριο, δηλαδή, προκαλεί εντονότερο -I επαγωγικό φαινόμενο σε σύγκριση με το ιώδιο. Έτσι, ο δεσμός O-H γίνεται ασθενέστερος στην περίπτωση του HClO και η απόσπαση του H⁺ γίνεται ευκολότερα. Γι' αυτό και το HClO είναι ισχυρότερο οξύ από το HIO. Συνεπώς, το υδατικό διάλυμα του HClO είναι περισσότερο όξινο σε σχέση με το υδατικό διάλυμα του HIO. Άρα το υδατικό διάλυμα του HClO θα έχει μικρότερο pH.

- B2** i) $\text{H}_2\text{CO}_3 + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{HCO}_3^- + \text{H}_3\text{O}^+$
 ii) Henderson

$$\text{pH} = \text{pK}_a + \log \frac{[\text{HCO}_3^-]}{[\text{H}_2\text{CO}_3]} \Rightarrow 7,4 = 6,4 + \log \frac{[\text{HCO}_3^-]}{[\text{H}_2\text{CO}_3]} \Rightarrow \frac{[\text{H}_2\text{CO}_3]}{[\text{HCO}_3^-]} = \frac{1}{10} = 10^{-1}$$

B3

Αυξάνεται η $[\text{NH}_3]$ οπότε μετατοπίζεται προς τα δεξιά λόγω αρχής Le Chatelier.

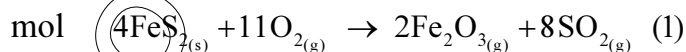
- ii) Με τη θέρμανση το αέριο που εκλύεται είναι $[\text{NH}_3]$ όπως συμπεραίνουμε από την αλλαγή του χρώματος του δείκτη, άρα η ισορροπία μετατοπίζεται προς τα αριστερά (λόγω αρχής Le Chatelier).

- B4** i. Ο καταλύτης δεν επηρεάζει τη θέση της χημικής ισορροπίας οπότε πρέπει $U_1 = U_2 \neq 0$.
 Άρα το σωστό διάγραμμα είναι το (β)
 ii. Στην ισορροπία $\Delta n(g) = 0$ οπότε η Θ.Χ.Ι. δε μετατοπίζεται και πρέπει $U_1 = U_2 \neq 0$. Άρα το σωστό διάγραμμα είναι το (δ)

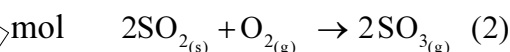
- iii. Αφού τη στιγμή τ, $U_1 \downarrow$, πρέπει $[\text{H}_2] \downarrow$ και $[\text{I}_2] \downarrow$ άρα πρέπει να αυξηθεί ο V.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

Αρχ.	n_1	n_2		
Α/Π	-4x	-11x	2x	8x
Γελ.	$n_1 - 4x$	$n_2 - 11x$	2x	8x

Αρχ.	8x	8x	-	
Α/Π	-2y	-y	2y	
X.I.	$8x - 2y$	$8x - y$	2y	
X.I.	4x	6x	4x	όπου $y = 2x$

Το SO₂ σε έλλειμμα

$$\alpha\% = 50\% \Rightarrow \frac{1}{2} = \frac{2y}{8x} \Rightarrow \frac{1}{2} = \frac{y}{4x} \Rightarrow y = 2x$$

$$K_c = \frac{[\text{SO}_3]^2}{[\text{SO}_2]^2 \cdot [\text{O}_2]} = 4 \Rightarrow 4 = \frac{\left(\frac{4x}{v}\right)^2}{\left(\frac{4x}{v}\right)^2 \cdot \left(\frac{6x}{v}\right)} \Rightarrow 4 \cdot \frac{6x}{v} = 1 \Rightarrow \frac{24x}{48} = 1 \Rightarrow x = 2 \text{ mol.}$$

άρα:

i) X.I.: $n_{\text{SO}_2} = 4x = 8 \text{ mol}$

$$n_{\text{O}_2} = 6x = 12 \text{ mol}$$

$$n_{\text{SO}_3} = 4x = 8 \text{ mol}$$

ii) Από την (1) πλήρη καύση, άρα:

$$n_1 - 4x = 0 \Rightarrow n_1 = 4x = 8 \text{ mol FeS}_2$$

που αντέδρασαν δηλαδή $m_{\text{FeS}_2} = 8 \cdot 120 = 960 \text{ gr}$

Στα 20.000gr κοίτασμα έχω 960gr FeS₂

$$x = \frac{200 \text{ gr}}{100} \cdot \frac{100 \cdot 960}{20000} = 4,8\%$$

Γ2.

i)

$$K_c = \frac{[\text{SO}_3][\text{NO}]}{[\text{SO}_2][\text{NO}_2]} = \frac{\frac{8}{v} \cdot \frac{3}{v}}{\frac{1}{v} \cdot \frac{1,5}{v}} = 16.$$

ii)

	SO ₂ (g)	+	NO ₂ (g)	⇌	SO ₃ (g)	+	NO(g)
X.I. ₁	ψ		1,5 mol		8mol		3mol
ΜΕΤΑΒΟΛΗ	+0,5 mol						+5mol
Q _c			$\frac{8}{1,4} \cdot \frac{8}{1,5}$		Θ.X.I		
			$= 28,4 > K_c$				←
A/H	+x		+x		-x		-x
X.I. ₂	1,5 + x		1,5 + x		8 - x		8 - x

$$K_{c_2} = K_{c_1} = 4^2 = \left(\frac{8-x}{1,5+x} \right)^2 \Leftrightarrow 6+4x = 8-x \Leftrightarrow 5x = 2 \Leftrightarrow x = 0,4$$

Άρα στη Χ.Ι.₂ έχουμε:

1,9 mol SO₂, 1,9 mol NO₂

7,6 mol SO₃, 7,6 mol NO

iii) Έστω ΔH = -wkJ. (προς τα αριστερά απορροφάται)

για 1 mol SO₂ εκλύονται wkJ

για 0,4 mol SO₂ εκλύονται 10kJ

$$w = \frac{10}{0,4} = 25 \text{ kJ}$$

Άρα ΔH = -25kJ.

Γ3. i) Έστω ότι ο νόμος ταχύτητας

$$v = k[\text{SO}_2]^x [\text{O}_3]^y \quad (\text{I})$$

$$(1): 0,05 = k (0,25)^x (0,4)^y$$

$$(2): 0,05 = k (0,25)^x (0,2)^y$$

$$(3): 0,2 = k (0,5)^x (0,3)^y$$

$$\frac{(1)}{(2)} \Rightarrow y = 0$$

$$\frac{(2)}{(3)} \xrightarrow{y=0} \frac{0,05}{0,2} = \left(\frac{1}{2} \right)^x \Rightarrow \frac{1}{4} = \left(\frac{1}{2} \right)^x \Rightarrow x = 2$$

Άρα (I) $\Rightarrow v = k[\text{SO}_2]^2$

Άρα η τάξη της αντίδρασης είναι 2^η.

$$\text{ii) } (1) \Rightarrow 0,05 = k \cdot (0,25)^2 \Leftrightarrow k = \frac{0,05}{(0,25)^2} = 0,8 \text{ M}^{-1} \cdot \text{min}^{-1}$$

$$\text{iii) } M_{r_{\text{SO}_3}} = 32 + 48 = 80$$

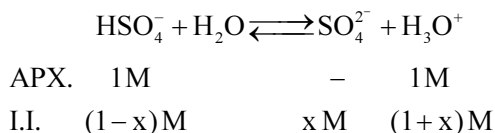
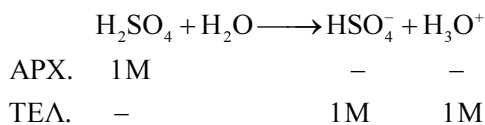
$$v = \frac{80}{1} = 0,05 \frac{\text{M}}{\text{min}}$$

$$v_{\text{SO}_3} = \frac{\Delta[\text{SO}_3]}{\Delta t} = v_{\text{O}_3} = \frac{\Delta[\text{O}_3]}{\Delta t} \Rightarrow$$

$$\frac{[\text{O}_3]_2 - [\text{O}_3]_0}{\Delta t} = v_{\text{SO}_3} \Rightarrow$$

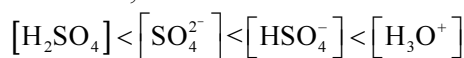
$$\Rightarrow [\text{O}_3]_2 = 2 \cdot v_{\text{SO}_3} = 2 \text{ min} \cdot 0,05 \frac{\text{M}}{\text{min}} = 0,1 \text{ M.}$$

Γ4.

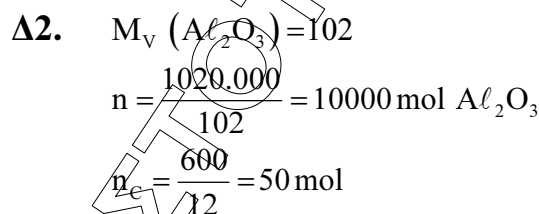
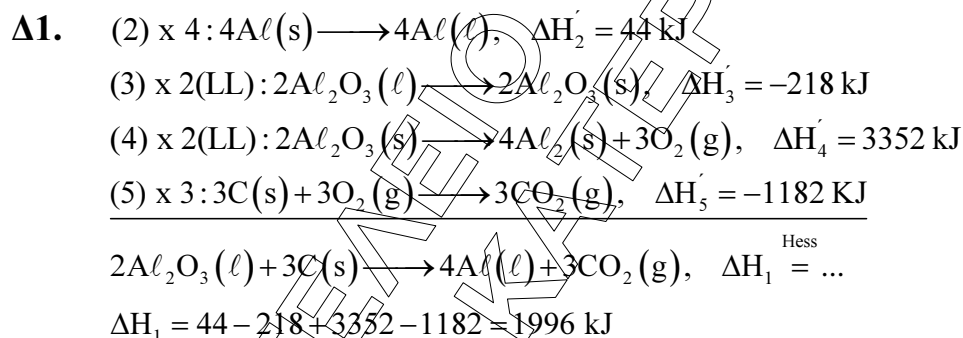
Άρα για τις συγκεντρώσεις: Αφού $x < 1$.

Αν $x < 0,5$

Σημείωση: Θεωρούμε ότι υπάρχει πρόβλημα στην εκφώνηση: δεν μπορούμε να κατατάξουμε με αύξοντα αριθμό τα σωματίδια, άρα και ανάποδα να μπει η σειρά, είναι σωστό.

ΘΕΜΑ Δ

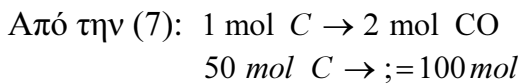
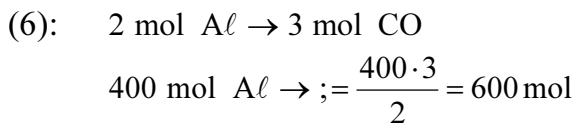

Η ποσότητα του Al που παράγεται είναι $\frac{98}{100}$ της θεωρητικής παραγόμενης

που είναι: $\text{Al} : \frac{4}{2} \cdot 10000 = 20000 \text{ mol}$.

Άρα για την αντίδραση (6) τα mol του Al που αντέδρασαν είναι:

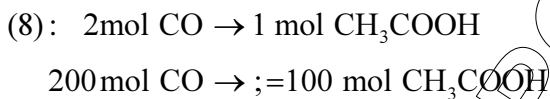
$$\frac{2}{100} \cdot 20000 = 400 \text{ mol.}$$

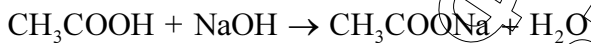
Για το CO: $n_{\text{O}_\Lambda} = 600 + 100 = 700 \text{ mol}$

Άρα $V = 700 \cdot 22,4 = 15680 \text{ L.}$

Δ3. $\text{CO} : n = \frac{4480}{22,4} = 200 \text{ mol}$

Έστω ότι 1g του δείγματος περιέχονται x mol CH₃COOH.

x mol   x mol

NaOH: $x = C \cdot V = 1 \cdot 0,015 = 0,015 \text{ mol}$

CH₃COOH: $x = 0,015 \text{ mol}, m = 0,015 \cdot 60 = 0,9 \text{ g.}$

i) Άρα το % ποσοστό του CH₃COOH στα προϊόντα είναι:

$$\% \text{Π} = \frac{0,9}{1} \cdot 100\% = 90\%$$

ii) CH₃COOH: $n_{\text{O}_\Lambda} = \frac{90}{100} \cdot 100 \text{ mol} = 90 \text{ mol}$ $M_{\text{CH}_3\text{COOH}} = 60.$

$m = 90 \cdot 60 = 5.400 \text{ g} = 5,4 \text{ kg.}$

$$K_a = 10^{-7} = \frac{[\Delta^-][\text{H}_3\text{O}^+]}{[\text{H}\Delta]} \Rightarrow [\text{H}_3\text{O}^+] = 10^{-7} \frac{[\text{H}\Delta]}{[\Delta^-]} = 10^{-7} \cdot 100 = 10^{-5} \text{ M.}$$

Άρα το pH του ρυθμιστικού διαλύματος είναι pH = 5.

ii)

	CH ₃ COOH	+	NaOH	→	CH ₃ COONa	+	H ₂ O
ΑΡΧ.	0,1V ₁		0,2V ₂		—		
Α/Π	-0,2V ₂		-0,2V ₂		0,2V ₂		
ΤΕΛ.	0,1V ₁ - 0,2V ₂		—		0,2V ₂		

$$C_{\text{oξύ}} = [\text{CH}_3\text{COOH}] = \frac{0,1V_1 - 0,2V_2}{V_1 + V_2} \text{ M}$$

$$C_{\text{B}} = [\text{CH}_3\text{COO}^-] = \frac{0,2V_2}{V_1 + V_2} \text{ M}$$

$$\text{pH} = \text{pK}_{\text{a}_{\text{CH}_3\text{COOH}}} + \log \frac{C_{\text{B}}}{C_{\text{oξύ}}} \Rightarrow \text{s} = \text{s} + \log \frac{C_{\text{B}}}{C_{\text{oξύ}}} \Rightarrow C_{\text{B}} = C_{\text{oξύ}} \Rightarrow$$

$$0,1V_1 - 0,2V_2 = 0,2V_2 \Rightarrow 0,1V_1 = 0,4V_2 \Rightarrow \boxed{\frac{V_1}{V_2} = \frac{4}{1}}$$

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΚΑΤΕΡΙΝΗ